

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

**ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Χορηγός:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

22 Ιανουαρίου 2018

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και διεξάγονται αποκλειστικά και μόνο από το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κάθε μήνα το IOBE δημοσιεύει στη ιστοσελίδα του το πλήρες δελτίο οικονομικής συγκυρίας **Στο παρόν δελτίο, που υποστηρίζεται από την Ελληνική Παραγωγή - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη - παρουσιάζονται αναλυτικότερα τα αποτελέσματα για τον τομέα της Βιομηχανίας.** Όλα τα δελτία συγκυρίας μπορείτε να τα βρείτε εδώ http://iobe.gr/ec_situation.asp?PD=2017

Έτος ανάκαμψης επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία το 2017

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερευνών οικονομικής συγκυρίας του IOBE καταγράφεται σημαντική βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών την τελευταία διετία στον τομέα της βιομηχανίας. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά κυρίως καλύτερες συνθήκες το 2017 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο τόσο του 2016, όσο όμως πολύ περισσότερο του 2015, όταν και η αβεβαιότητα στην οικονομία και γεγονότα όπως τα capital controls, επηρέασαν αρνητικά τις προσδοκίες των επιχειρήσεων σε όλους τους κλάδους της οικονομίας. Η σταδιακή άμβλυνση της πολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας στο εσωτερικό της χώρας αλλά και η βελτίωση της εξωτερικής ζήτησης με την άνοδο του διεθνούς εμπορίου έχουν επηρεάσει θετικά την εγχώρια βιομηχανία, Σαφώς η φορολογική επιβάρυνση και η φτωχή χρηματοδότηση από τον τραπεζικό τομέα επηρεάζουν δυσμενώς το επιχειρηματικό περιβάλλον, ωστόσο φαίνεται αυτά να έχουν σε σημαντικό βαθμό ήδη προεξοφληθεί στο προηγούμενο διάστημα, ενισχύοντας την τάση σταθεροποίησης του τελευταίου εξαμήνου.

Βελτίωση στη εξωτερική ζήτηση και στην απασχόληση στο επόμενο διάστημα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία¹ διαμορφώνεται τον Δεκέμβριο σε υψηλότερο επίπεδο από ότι τον Νοέμβριο, στις 97,7 (από 93,6) μονάδες, υψηλότερα έναντι και του αντίστοιχου περυσινού δείκτη (90,1 μον.). **Συνολικά το 2017, ο δείκτης ανέρχεται στις 93 μονάδες, καταγράφοντας άνοδο σε σχέση με το 2016 (91,2 μον.), γεγονός το οποίο είναι συνεπές με τις ανοδικές εκτιμήσεις του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής,** σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η βιομηχανική παραγωγή στην Ελλάδα άλλωστε κατά το 11μηνο Ιανουάριος – Νοέμβριος 2017 παρουσίασε **αύξηση 4,4%** σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη της

¹ Ο Δείκτης Επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία προκύπτει από το συνθετικό αποτέλεσμα τριών επιμέρους μεταβλητών που περιλαμβάνονται στην έρευνα: α) τις εκτιμήσεις για το **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, β) τις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς μήνες** και γ) τις **εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων**. Η έρευνα όμως περιλαμβάνει και άλλες μεταβλητές που παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον.

περιόδου Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2016. Ο δείκτης κινείται έτσι πάνω από τον μακροχρόνιο μέσο όρο του όπως φαίνεται και στο γράφημα που ακολουθεί.

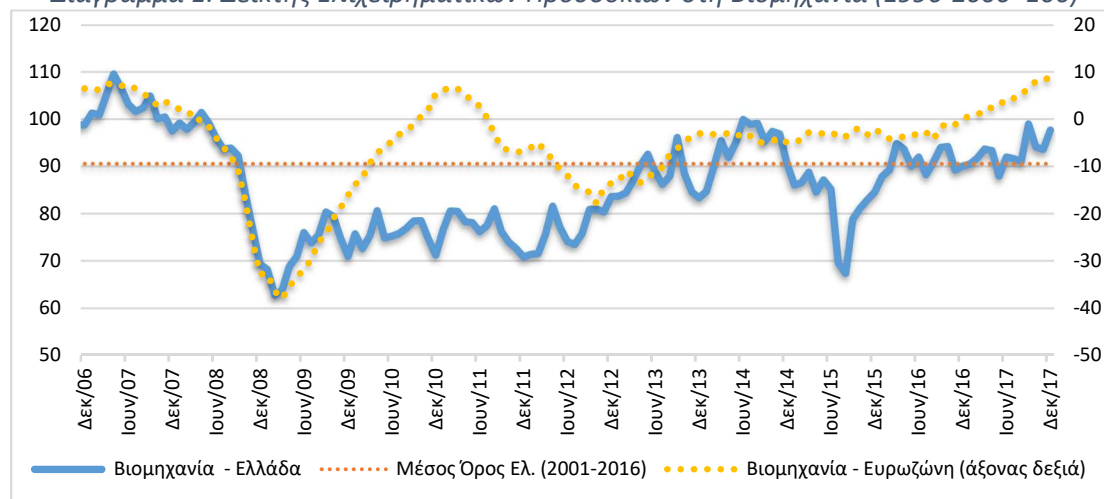
Πίνακας 1. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Βιομηχανία (1996-2006=100)		Min	Max		2001- 2017	2013	2014	2015	2016	2017	
		62,8 Φεβ-09	109,5 Απρ-07		90,2	87,8	94,6	81,9	91,2	93,0	
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
87,9	89,2	94,8	93,7	90,1	92,0	88,3	90,9	94,0	94,2	89,2	90,1
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
90,5	91,8	93,7	93,3	88,0	92,0	91,6	91,0	99,0	94,1	93,6	97,7

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 1: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο διευρύνεται στις +17 (από +14) μονάδες, με το 26% των επιχειρήσεων να προβλέπει άνοδο της παραγωγής στο επόμενο τρίμηνο και μόλις 9% (από 13%) μείωση².

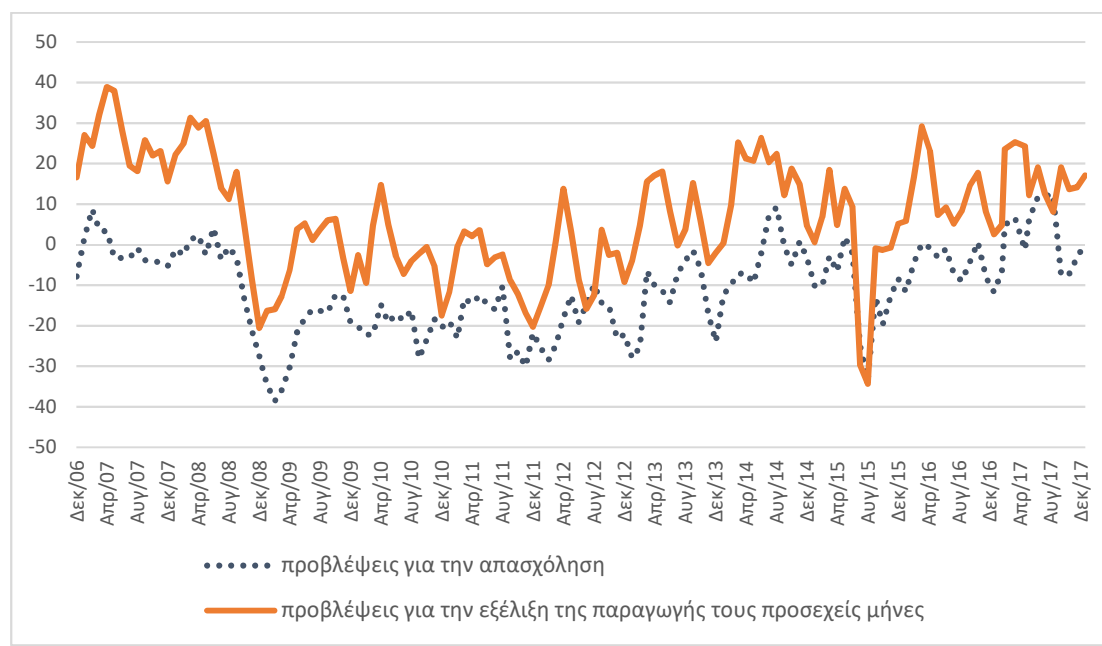
Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** μεταβάλλεται θετικά, κατά 3 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να ισοσκελίζεται. Το ποσοστό των επιχειρήσεων το οποίο προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο κινείται στο 13% (από 10%), έναντι ενός

² Όλοι οι δείκτες που παρουσιάζονται στη συνέχεια είναι δείκτες ισοζυγίου και βασίζονται σε θετικές, αρνητικές και ουδέτερες εκτιμήσεις και προβλέψεις για κάθε μέγεθος που αποτυπώνουν. Αυτό σημαίνει για παράδειγμα ότι αν ο δείκτης ισοζυγίου των προβλέψεων για την παραγωγή στο επόμενο τρίμηνο είναι +100, τότε όλοι, δηλαδή το 100% των βιομηχανικών επιχειρήσεων που συμμετείχε στην έρευνα προβλέπει αύξηση της παραγωγής. Αν είναι -100, τότε αντίστοιχα, όλοι προβλέπουν μείωση. Ο δείκτης προκύπτει έτσι από τις διαφορές θετικών – αρνητικών απαντήσεων αγνοώντας τους ουδέτερους. Με λίγα λόγια, ένας θετικός δείκτης υποδηλώνει ότι υπερσχύουν στο δείγμα όσοι προβλέπουν άνοδο, ενώ ένας αρνητικός το αντίστροφο.

13% που αναμένει και πάλι μείωσή της. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι συνολικά το 2017, τόσο στις προβλέψεις παραγωγής, όσο και στις προβλέψεις για την απασχόληση, δύο δείκτες οι οποίοι κινούνται παράλληλα και εμφανίζουν έντονη θετική συσχέτιση διαχρονικά, καταγράφεται σημαντική άνοδος στο σχετικό δείκτη.

Διάγραμμα 2. Προβλέψεις για την παραγωγή και την απασχόληση στους προσεχείς μήνες

(ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

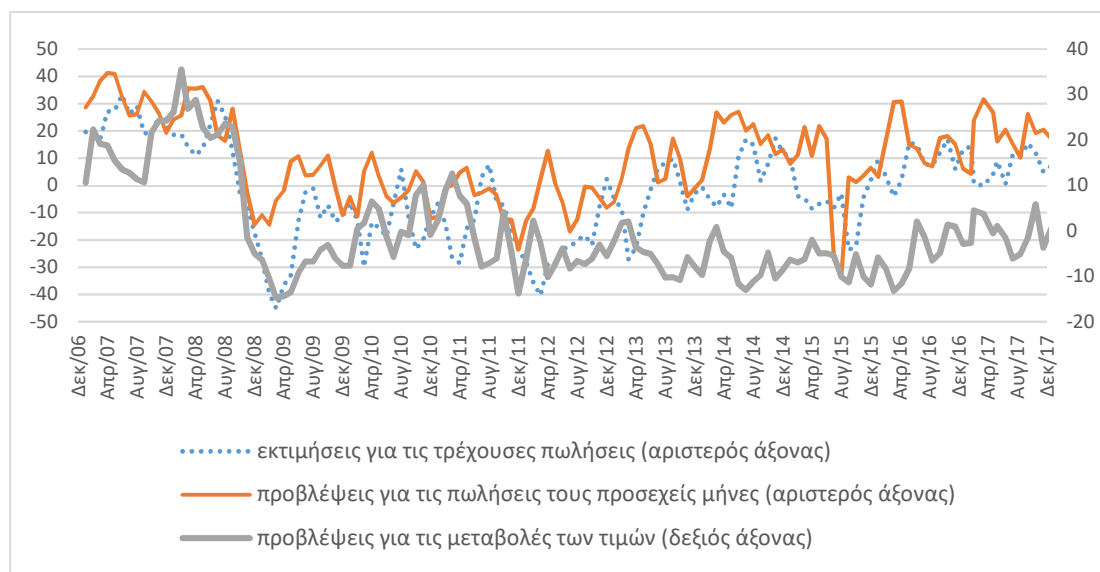
Πηγή: IOBE

Από την άλλη πλευρά τον Δεκέμβριο, οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** περιορίζονται ελαφρώς (στις +17 από +20 μον. το σχετικό ισοζύγιο), με το 27% (από 29%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές χρονικό διάστημα και ένα 10% εκ νέου μείωσή τους. Ο δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** αυξάνεται ήπια στις +7 (από +5) μονάδες. Σε αυτήν την περίπτωση, το μέσο ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις παρουσιάζει μικρή πτώση το 2017, κυρίως από τον Ιούλιο και μετά, σε σχέση με το 2016, ενώ αντίθετα σε επίπεδο προβλεπόμενων πωλήσεων καταγράφεται συνολικά άνοδος.

Στο παραπάνω θετικό αποτέλεσμα συντείνουν και οι θετικοί δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας όπου τον Δεκέμβριο καταγράφονται ανοδικές τάσεις: οι **θετικές εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** εντείνονται ελαφρώς (στις +9 από +6 μον. το ισοζύγιο), ενώ και οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες κερδίζουν έδαφος** (+21 από +17 μον. ο δείκτης). Εξάλλου, αμβλύνεται και το αρνητικό ισοζύγιο στις **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** να διαμορφώνεται στις -5 (από -8) μονάδες.

Σε σχέση με **τις τιμές**, οι **προβλέψεις για την εξέλιξή τους**, υποδηλώνουν σχετική σταθερότητα τον Δεκέμβριο, με το 83% (από 79%) των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο και ένα 7% (από 10%) να προβλέπει μείωσή τους.

Διάγραμμα 3. Εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και την πορεία των τιμών
(ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

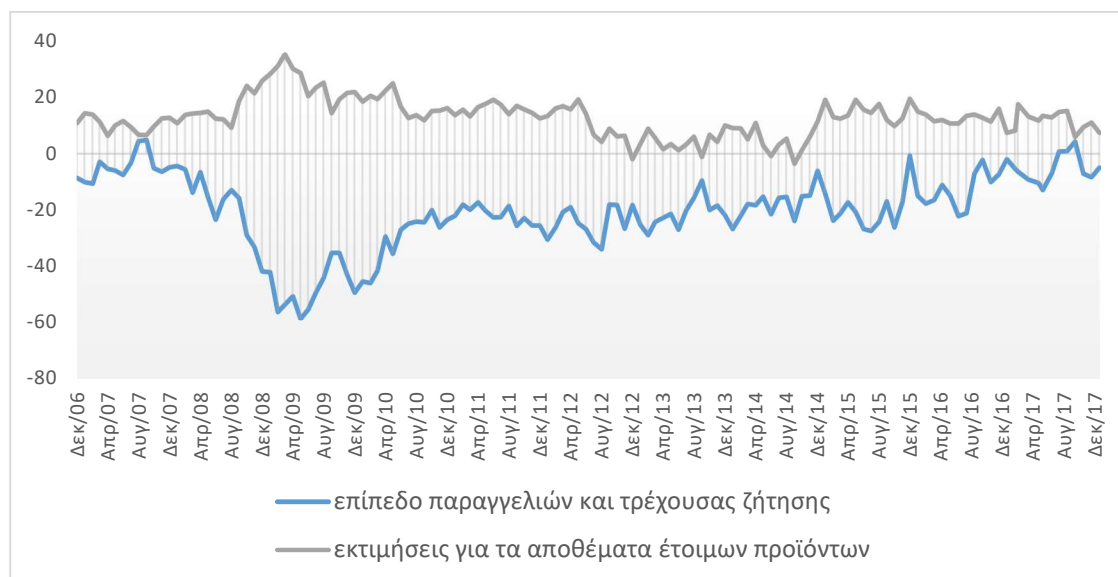
Πηγή: IOBE

Σε επίπεδο **παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, το σχετικό ισοζύγιο είναι αρνητικό και διαμορφώνεται τον Δεκέμβριο στις -11 (από -17) μονάδες, με το ¼ των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 14% (από 8%) να αναφέρει το αντίθετο. Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο μειώνεται στις +7 (από +11) μονάδες, με το 18% των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 11% (από 8%) να δηλώνει το αντίθετο³. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, οι δύο αυτές μεταβλητές κινούνται συνήθως αντίθετα, αφού οι αυξημένες παραγγελίες υποδηλώνουν μείωση των αποθεμάτων στο μέλλον και το αντίστροφο. Παρά το γεγονός ότι ο δείκτης παραμένει αρνητικός, συνολικά το 2017, ο μέσος δείκτης παραγγελιών και ζήτησης στη βιομηχανία έχει μειωθεί σημαντικά σε σχέση με το 2016.

³ Ένας θετικός δείκτης εδώ, υποδηλώνει ότι τα αποθέματα στη βιομηχανία βρίσκονται σε υψηλά για την εποχή επίπεδα, δηλαδή είναι διογκωμένα σε σχέση με το «φυσιολογικό» για την εποχή. Αντίθετα, ένας αρνητικός σημαίνει ότι καταγράφεται σημαντική ρευστοποίηση αποθεμάτων.

Διάγραμμα 4. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης και εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων

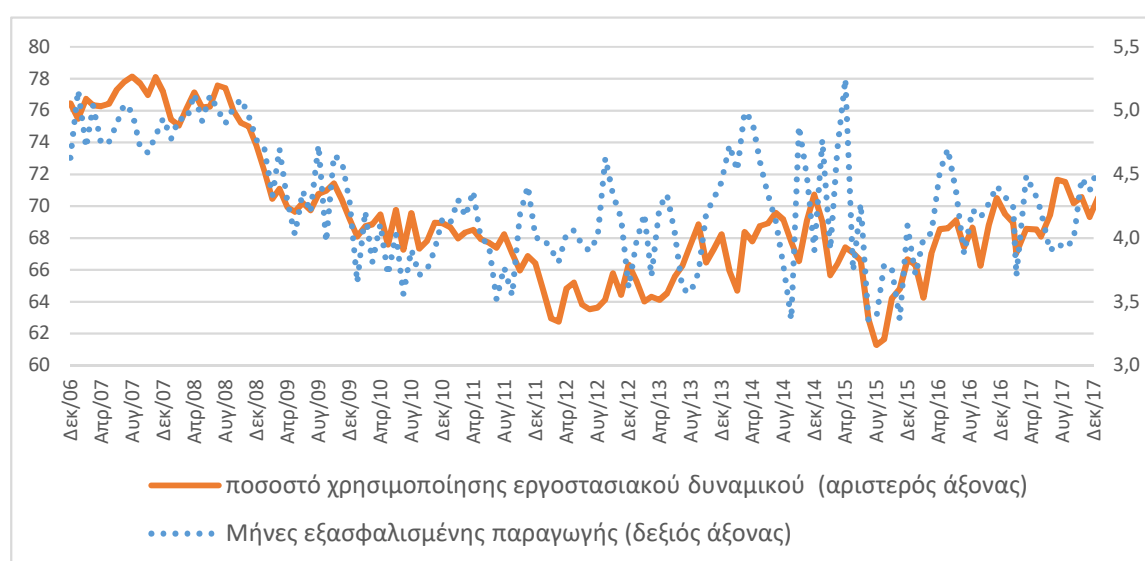
(ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** μεταβάλλονται οριακά στους 4,6 (από 4,4) τον Δεκέμβριο, ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** διαμορφώνεται στο 70,5% (από 69,3%). Σε μεγάλο βαθμό, οι κινήσεις των δύο αυτών μεταβλητών είναι παράλληλες. Ωστόσο, οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής κατά μέσο όρο το 2017 παραμένουν στα ίδια ακριβώς επίπεδα (4,2 μήνες) σε σχέση με το 2016, ενώ το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού έχει ελαφρώς αυξηθεί.

Διάγραμμα 5. Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού και μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής

Πηγή: IOBE

Σε επίπεδο βασικών τομέων, η τάση των προσδοκιών είναι σε όλους ανοδική. Αναλυτικά:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** βελτιώνεται τον Δεκέμβριο, φθάνοντας στις 95,7 (από 93,8) μονάδες. Η άνοδος του δείκτη προέρχεται από τη νέα μείωση των αποθεμάτων (+6 από +10 μον. ο δείκτης) και τη βελτίωση του δείκτη προβλέψεων για την παραγωγή (στις +16 από +13 μον.), αφού στο ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης καταγράφεται μικρή πτώση, της τάξης των 2 μονάδων (-13 μον.). Οι τάσεις στις εξαγωγικές μεταβλητές είναι κυρίως ανοδικές, ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση, το ισοζύγιο των -3 μονάδων τον προηγούμενο μήνα βελτιώθηκε, φθάνοντας τις +7 μονάδες. Οι προβλέψεις για τις τιμές υποδηλώνουν σταθερότητα (-5 από -6 μον. το ισοζύγιο), με το 86% (από 81%) των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** κέρδισε σημαντικό έδαφος τον Δεκέμβριο, φθάνοντας τις 105,3 (από 87,1) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για την παραγωγή αυξήθηκε κατά 5 μονάδες, στις +25, ενώ ο αρνητικός δείκτης των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση αμβλύνθηκε έντονα, στις -11 (από -32) μονάδες. Η τάση στο ισοζύγιο εκτιμήσεων για τα αποθέματα υποδηλώνει έντονη αποκλιμάκωσή τους (στις -6 από +23 μον. ο δείκτης), ενώ στους δείκτες για τις εξαγωγικές προοπτικές, η τάση είναι πτωτική. Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της απασχόλησης, το προηγούμενο σχετικό αρνητικό ισοζύγιο των -10 μονάδων μεταβάλλεται σε οριακά θετικό (+1 μονάδα). Ως προς τις τιμές, ο σχετικός ισοσκελισμένος δείκτης κινήθηκε οριακά προς τα κάτω, με το 87% των ερωτηθέντων να αναμένει σταθερότητα.

Ανοδικά κινήθηκε τον Δεκέμβριο σε σχέση με τον Νοέμβριο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, ανερχόμενος στις 98,2 (από 95,1) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής αυξήθηκε στις +17 (από +14) μονάδες, ενώ ο δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων κέρδισε 3 μονάδες (στις +12). Το αρνητικό ισοζύγιο των -19 μονάδων στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση αμβλύνθηκε, κατά 10 μονάδες. Η τάση στους εξαγωγικούς δείκτες ήταν ανοδική. Στον αντίποδα, ο δείκτης πρόβλεψης της βραχυπρόθεσμης απασχόλησης διαμορφώθηκε χαμηλότερα, στις -10 από -5 μον. Οι προσδοκίες για τις τιμές είναι ελαφρώς πληθωριστικές (+10 από +7 μον. ο σχετικός δείκτης), με τη μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων να προβλέπει σταθερότητα τιμών (79% από 76%).